

Ἐκδόθηται
ὁὶς τοῦ μηνός.
Τιμὴ ἰσησία
δραχ. 10.

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ

Ἔτος τρίτον
Β'. ἔκτα.

Τ Ω Ν

ΚΟΙΝΩΦΕΛΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

(ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΒΑΣΙΑ ΔΙΑΤΑΓΗΝ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΟΜΕΝΗ ΥΠΟ Δ. ΑΝΣΕΛΜΟΥ.)

Ἄριθ. 17.

1838.

(Σεπτεμβρίων.)

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ. Περί τῆς συγχρόνου Ἑλληνικῆς φιλολογίας (συνέχεια). — Ἀσιατικοὶ γλωσσάσι. — ΘΘΙΚΗ. Χαρακτῆρ τῆς Γαλλίας καὶ Ἀγγλικῆς κεινωνίας. — ΕΘΙΜΑ. Περί τῆς ἀπικρέω. — ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ. Ἀνθρωποπληθὺς τῆς Εὐρώπης. — ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ. Περί ἐργασίας βιομηχανικῆς εἰς τὰς φυλακάς.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ.

Περί τῆς συγχρόνου Ἑλληνικῆς φιλολογίας.

(Συνέχεια)

Τὸ αὐτὸ συνέβηεν καὶ εἰς τὰ ἀνώτερα σχολεῖα, ὅπου αὐξανόμενων τῶν ἀντικειμένων τῆς σπουδῆς, ἤλαττοῦτο ἀναλόγως ὁ εἰς μόνην τὴν μελέτην τῆς Ἑλληνικῆς ἄλλοτε ἀφιερούμενος καιρὸς. Τὰ σχολεῖα ταῦτα κατ' ἀρχὰς διὰ τὸ ἄστατον καὶ θελωδὲς τῶν καιρῶν ἀμορφα ἀκόμη καὶ πενιχρά, κῦζανον κατ' ὀλίγον καὶ ἐτελειοποιούντο, καθ' ὅσον ἐβελτιούντο καὶ τὰ κοινὰ πράγματα, καὶ διὰ συνεχροῦς προόδου συνέστη ἐπὶ Καποδίστρια τὸ κεντρικὸν καὶ τὸ στρατιωτικὸν, καὶ ἐπὶ Βασιλέως τὰ Γυμνάσια καὶ τέλος τὸ Πανεπιστήμιον. Ἡ διδασκαλία κατὰ τὰς νέας ταύτας βάσεις ἀπῆται καὶ βιβλία ἀνάλογα, τὰ ὅποια ἀκολουθοῦντα τῶν παιδευτηρίων τὸν πολλαπλασιασμὸν καὶ τὴν ἔκτασιν, ἐπολλαπλασιάζοντο καὶ αὐτὰ βαθημδὸν καὶ ἐπεκτείνοντο ἐπὶ πλείονα καὶ πλείονα ἀντικείμενα. Γραμματικαὶ διάφοροι ἐξεδόθησαν εἰς τὸ διάστημα τοῦτο, ἀφορῶσαι ὅλαι εἰς τὸ νὰ καταστήσωσι μεθοδικωτέραν κ' ἐπομένως βραχυτέραν τῆς Ἑλληνικῆς τὴν σπουδὴν. Τοιαῦται εἶναι ἡ τοῦ Βαρδαλάχου, τοῦ Γενναδίου, τοῦ Κούμα, τοῦ Βάμβα, τοῦ Παμπούκη, τοῦ Πιτζιπίου καὶ ἄλλαι, μεθ' ὧν πρέπει νὰ συγκαταλέξωμεν καὶ τὰς τοῦ Βάμβα καὶ τοῦ Βενθύλου καὶ τι-

νας άλλας τῆς καθομιλουμένης. Συλλογαὶ τεμαχίων ἐξ Ἑλλήνων συγγραφέων, διατεταγμένοι καὶ αὐταὶ μὲ τρόπον καὶ μέθοδον καταλληλοτέρων τῶν παλαιῶν, εἶχον ἐκδοθῆ ὀλίγον πρὶν τῆς ἐπαναστάσεως ἢ τοῦ Κ. Φαρμακίδου κατὰ τὴν Γερμανικὴν τοῦ Ἰακωβσίου, ἐσχάτως δὲ ἄλλη ἔτι καταλληλοτέρα διὰ τὰς παρούσας τῶν σπουδάζοντων ἀνάγκας ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Κ. Φαρμακίδου. Ἐνταῦθα πρέπει νὰ κατατάξωμεν καὶ διαφορὰς μετατυπώσεις Ἑλλήνων τινῶν συγγραφέων ἢ περικοπῶν αὐτῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀξιοτέρα λόγου ἢ τῆς Κοραϊκῆς ἐκδόσεως τῶν παραλλήλων τοῦ Πλουτάρχου. Τὰ λεξικά, οὐδ' αὐτὰ δὲν παρημελήθησαν, καὶ πρῶτος μὲν ἐξέδωκεν ὁ Κούμας δίτομον Κατὰ τὸ Γερμανικὸν τοῦ Σνεϊδέρου, μετ' αὐτὸν δὲ μετετυπώθη μετὰ πολλῶν προσθηκῶν τὸ τρίτομον τοῦ Γαζῆ, καὶ τέλος ἀνηγγέλθη ἄλλο μονότομον, ἀλλὰ πλήρες καὶ περιεκτικόν, εὐχρηστον δὲ εἰς τοὺς σπουδάζοντας, ἐκδιδόμενον ὑπὸ τοῦ Κ. Σκ. Βυζαντίου, ὅστις ἐννοῶν πόσις σπουδῆς ἀξία εἶναι κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἢ καθομιλουμένην μας γλῶσσα, ἐξέδωκε πρὸ δύο ἐτῶν λεξικὸν αὐτῆς, ἢ μᾶλλον τῶν ἐν αὐτῇ λέξεων ὅσαι ἔχουν τὰς ἀντιστοιχοῦσας εἰς τὴν ἀρχαίαν, ἔργον μοναδικόν, καὶ μέλλον νὰ χρησιμεύσῃ ὡς κρατερός μοχλὸς εἰς τὴν νέαν φιλολογίαν μας, καὶ ὡς μέγα βοήθημα εἰς τῆς γλώσσης τὴν μόρφωσιν. Μετὰ τῶν λεξικῶν τούτων συγκαταριθμοῦμεν καὶ τὸ ἐγγχειρίδιον τοῦ Κ. Ψύλλα, καὶ τὴν προκηρυχθεῖσαν ἐπιτομὴν τοῦ λεξικοῦ τοῦ Γαζῆ ὑπὸ τοῦ ἐκδότου Κ. Γκαρπολά. Βοηθήματα ἐδημοσιεύθησαν διάφορα κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην καὶ διὰ τὰς λοιπὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας. Τοιαῦτα εἶναι ἡ Γαλλικὴ γραμματικὴ τοῦ Ἐρκουλίδου, καὶ αἱ μετ' αὐτὴν ἐκδοθεῖσαι μεταφράσεις τῆς τοῦ Λωμόν καὶ τοῦ Νοέλου, Ἰταλικαί, Γερμανικαί, καὶ Ἀγγλικαὶ γραμματικαὶ καὶ λεξικά καὶ τῶν τριῶν αὐτῶν γλωσσῶν, καὶ ἡ μετατύπωσις τοῦ Γαλλικοῦ λεξικοῦ τοῦ Τζαλίκογλου, καὶ ἕτερον πληρέστερον καὶ μεθοδικώτερον προκηρυχθὲν ὑπὸ ἐταιρίας λογίων. Ἐκτὸς αὐτῶν εἰς τὴν Βιέννην ἐξεδόθη ἐκτεταμένη Λατινικὴ Γραμματικὴ, καὶ ὁ Καθηγητὴς Κ. Οὐλερίχος ἐδημοσίευσεν ἄλλην συντομωτέραν μὲν ἀλλὰ καταλληλοτέραν διὰ τὰ τῆς Ἑλλάδος σχολεῖα, κ' ἐπιχειρήθη καὶ σύνταξιν Λατινικοῦ λεξικοῦ. Τέλος ἡ βιβλικὴ ἐταιρία ἐξέδωκεν Ἑβραϊκὴν γραμματικὴν.

Διὰ τὰς προκαταρκτικὰς ἐπιστήμας ἐξεδόθησαν διάφορα βοηθήματα, οἷον *κατηγήσεις*, ἢ μικρὰ καὶ μεγάλῃ τοῦ Πλάτωνος, *ἰεὶς ἱστορία*, ἢ τρίτομος τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Καλαγάνη ἐν Βιέννῃ, καὶ ἡ μονότομος τοῦ

Ἀρχιμανδρίτου Μισαὴλ Ἀποστολείδου ἐν Ἀθήναις, *γεωγραφία*, ἢ μικρὰ καὶ μεγαλύτερα τοῦ Κ. Ι. Κοκῶνη, ὧν ἡ πρώτη μὲ τινὰς πίνακας, ἢ προκηρυχθεῖσα τοῦ καθηγητοῦ Κ. Χορτάκη διὰ τὰ γυμνάσια, μεταφράσις τις τῆς γεωγραφίας τοῦ Κροζάτου, καὶ ἄλλη τρίτομος τῆς τοῦ Βάλβη, ἐκδοθεῖσα ὑπὸ τοῦ Κ. Καρπολά, ἐκτὸς τινῶν ἐγγχειριδίων τῶν Ἀμερικανικῶν ἐταιριῶν, αἵτινες ἐπιλοτιμήθησαν νὰ καταστήσωσι κοινὰ εἰς τὸν λαόν διὰ τοιούτων βιβλιαρίων ὅλα τὰ προκαταρκτικὰ μαθήματα. *Ἱστορία*, δύο μικρὰ μεταφράσεις διὰ τὰ προκαταρκτικὰ σχολεῖα, καὶ ἄλλη συνταχθεῖσα καὶ προκηρυχθεῖσα ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ Κ. Γενναδίου διὰ τ' ἀνώτερα· εἰς δὲ Βιέννην ἐξέδωκεν ὁ Κούμας παγκόσμιον ἱστορίαν δωδεκάτομον, μέρος μὲν μεταφραστῆσαι ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ, μέρος δὲ συνερανισθεῖσαν. Μαθηματικὰ διδασκτικὰ συγγράμματα ἐξεδόθησαν εἰς τὸ διάστημα τοῦτο ἐκτὸς ἄλλων μικροτέρων ἢ σειρά τῆς στοιχειώδους μαθηματικῆς ἐκ τῆς Γαλλικῆς τοῦ Βουρδῶνος, μεταφραστῆσαι ὑπὸ τοῦ Καρανδίνου, ἢ ἀριθμητικὴ καὶ γεωμετρία τοῦ Λεγένδρου μεταφραστῆσαι ὑπὸ Δεπτοποπούλου, ἄλλοι μεταφραστῆσαι ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ Κ. Βάφα, καὶ δίτομος συλλογὴ προβλημάτων καὶ λύσεων ἐκ τῆς στοιχειώδους μαθηματικῆς συγγραφεῖσα καὶ ἐκδοθεῖσα ὑπὸ Σ. Σούτζου καὶ Α. Ρ. Παγκασιῆ. Ὁ Καθηγητὴς Βούρης συνέταξε καὶ αὐτὸς σειράν πλήρη τῆς στοιχειώδους μαθηματικῆς, ἀλλ' ἡ δημοσίευσίς τῆς δὲν ἐνεργήθη ἀκόμη. Εἰς τὴν σειράν τῶν διδασκτικῶν τούτων βιβλίων ἀνήκει καὶ ἡ ἐκ δεκατριῶν τόμων συγκεκριμένη ἐγκυκλοπαιδεία τοῦ Κομητᾶ, περιέχουσα ὅλας τὰς εἰς τὴν προκαταρκτικὴν σπουδὴν ἀναγκαίας ἐπιστήμας, καὶ τοῦ Βαζδαλάχου τὰ παιδικὰ μαθήματα, τὴν αὐτὴν σχεδὸν περιέχοντα ὕλην ἄλλως διατεταγμένην.

Ἀλλὰ καὶ αἱ ἀνώτερα ἐπιστήμαι, μέχρις ὧν τὸ Πανεπιστήμιον ἐξέτεινε τὸν κύκλον τῶν σπουδῶν, παρέσχον καὶ αὐταὶ ὕλην εἰς τὴν φιλολογίαν. Εἰς τὸν κλάδον τῆς ἀνωτέρας *φιλολογίας* ἀπαντῶμεν τὰς παραφράσεις τοῦ Ομήρου, Εὐριπίδου καὶ Σοφοκλέους, ἐκδοθεῖσας μετὰ τοῦ κειμένου ὑπὸ τοῦ σεβασμίου καὶ φιλογενοῦ Ν. Δούκα, τὴν μετάφρασιν τοῦ Ἡροδότου ὑπὸ Α. Ραδίνου, καὶ τινῶν τῶν τοῦ Πλουτάρχου Παραλλήλων ὑπὸ Ἰωάννου Νικολάου. Εἰς τὸν τῆς *φιλοσοφίας*, τὴν μετάφρασιν τοῦ φιλοσοφικοῦ συστήματος τοῦ Θυρότου ὑπὸ Ν. Βόμβα, εἰς τὸν τῆς *ἱστορίας*, τὴν ἱστορίαν Ἀθηνῶν, ὑπὸ Σουρμελή, ἱστορίαν διαφορῶν τῆς ἐπαναστάσεως ἐποχῶν ὑπὸ Πετρίθου, Γερμανοῦ (ἐπισκόπου Παλ. Πατρῶν), Α. Σπύτζου,

Γαλλιστί, ἰ. Ρίζου, επίσης Γαλλιστί, περιγραφὴν Κρήτης ὑπὸ Βερνάρδου, μετάρρασις τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας τοῦ Σεγίνδρ ὑπὸ Δ. Σούτζου, συνόψεως τῆς περιηγήσεως τοῦ Ν. Ἀναχάρσιδος ὑπὸ Σ. Σκούφου, τῆς πραγματείας τοῦ Μιντσκίου περὶ αἰτιῶν τῆς ἀκμῆς καὶ παρακμῆς τῆς Ρώμης ὑπὸ Θερινοῦ, ἱστορίας τῶν ἀρχαίων φιλοσόφων ὑπὸ Ποθητοῦ, ἱστορίαν τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας ὑπὸ ἰ. Ρίζου, Γαλλιστί. Εἰς τὸν τῆς ἀρχαιολογίας τὴν παλαιογραφίαν τοῦ Σακελαροπούλου ἐκδοθεῖσαν ἐν Μελίτι, τὴν ἀρχαιολογικὴν ἐφημερίδα καὶ διαφόρους πολλῶν πραγματείας. Εἰς τὴν θεολογίαν τινὰ πολεμικὰ συγγράματα τοῦ Κ. Θ. Φαρμακίδου καὶ Κ. Οἰονόμου, τὴν νέαν τῆς γραφῆς μετάρρασις τοῦ Ν. Κ. Βάμβα, καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἐφημερίδα, τὴν Σάλπιγκα. Εἰς τὴν Νομικὴν, τὴν μακρὰν σειρὰν τῆς νομοθεσίας καὶ τῶν διαδικασιῶν μας, προκίσεσαν τὴν γλῶσσαν μὲ πλοῦτον ὀνοματοθεσίας ἐρανισθείσης ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους βήτορας καὶ δημοσιογράφους· μεταφράσεις τοῦ Φριτώ ὑπὸ Ι. Κοκῶνη, τοῦ Μακαρέλου, ὑπὸ Ε. καὶ Π. Ἀργυροπούλων, διαφόρων ἐκ τῶν τοῦ Βαττέλου ὑπὸ Σ. Σκούφου καὶ Γ. Ράλλη, τοῦ Μάκελδεῦ ὑπὸ Γ. Ράλλη, τοῦ Ἀρμενοπούλου ὑπὸ Κ. Κλονάση, πολιτικῶν τινων συγγραμμάτων τοῦ Ζουῆ ὑπὸ Σπηλιάδου, παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ πολιτικοῦ νόμου τῆς Γαλλίας ὑπὸ Πάλλα, καὶ τὴν Θέμιδα, ἐφημερίδα δικαστικὴν· εἰς τὴν Ἰατρικὴν ἀπαντῶμεν τὴν ὀγκώδη καὶ πλήρη ἀνατομίαν τοῦ Δ. Μαυροκορδάτου, τὴν πραγματείαν περὶ πυρετοῦ τοῦ Λευκία Γεωργιάδου, τὴν Ἑλληνικὴν φαρμακοποιίαν, τὸν Ἀσκληπιὸν ἐφημερίδα ἰατρικὴν. Λύπησ' ἄξιον εἶναι ὅτι αἱ φυσικαὶ καὶ φυσικοῖστορικαὶ ἐπιστῆμαι δὲν παρήγαγον ἀκόμη συγγραμμά τι ἐκτεταμένον καὶ σπουδαῖον, διότι, χρεωστοῦμεν νὰ τ' ὁμολογήσωμεν, τὰ διὰ τὴν σπουδὴν καὶ μελέτην αὐτῶν ἀπαιτούμενα πολυδάπανα βοηθήματα εἶναι σπάνια εἰσέτι τὴν Ἑλλάδα. Ὁ καθηγητὴς Βούρης συνέταξε σειρὰν φυσικῶν ἐπιστημῶν, καὶ ἄλλην ὁμοίαν προεκάρηεν ὁ καθηγητὴς Ε. Ψύχας· γεωργικὴν τρίτομον ἐξέδωκεν ὁ Γ. Παλαιολόγος, καὶ ὁ Κ. Γ. Αἰνιανὴν ἐγγειρίδιον κηπουρικῆς· ἐνταῦθα παραλείπομεν διάφορα ἄλλα μικρότερα συγγράμματα, τὰ μὲν διαφεύγοντα τὴν μνήμην μας, τὰ δὲ ὀλιγώτερον ἄξια ἀναφορᾶς, καὶ ἀποσιωποῦμεν καὶ ὅλα τὰ ἤδη συγγραφόμενα ὑπὸ τῶν καθηγητῶν ὅσοι παραδίδουν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, καὶ τὰ ὅποια ἔχομεν πεπειθήσιν ὅτι διὰ μίαν, καὶ τοῦτο μετ' οὐ πολὺ, θέλουσι πλουτίσει τὴν φιλολογίαν μας μὲ θησαυροὺς πολυτίμους. Περὶ διαφόρου ἄλλης ὕλης ἐξεδήθησαν εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην οὐχ ἥττον τινὰ χρήσιμα βιβλία, ὡς

ἢ περὶ ἀνατροφῆς παίδων πραγματεία ὑπὸ Ζωντανοῦ, περὶ τῆς αὐτῆς ὕλης ἐγγειρίδιον ὑπὸ Ὀλυμπίου, καὶ περὶ ἀνατροφῆς νεανίδων τὸ δίτομον τοῦ Κάμπε ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ μεταφρασθὲν ὑπὸ Α. Ρ. Παγκαβῆ.

Ἀλλὰ τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος, πῶς ἦτον δυνατὸν νὰ καταστηθῆ γόνιμον πάλιν χωρὶς ν' ἀναφυῇ ἐπ' αὐτοῦ καὶ τὸ ἐγγώριον τῆς ποιήσεως ἄθος; ἐπὶ τῆς τυραννίας· ἀκόμη, ὅπου ὁ λίθινος τῶν δεσποτῶν πους παρεχώρει τὴν ἐλαχίστην ἄνεσιν, τὸ ἴδωμεν πάντοτε θάλλον, ὡς ἐξαγριωθὲν φυτὸν εὐγενοῦ; ρίζης φύόμενον μετὰξὺ πετρῶν κήπου ἐκχερσωθέντος, καὶ ἠκούσαμεν ἀφ' ἐνὸς μὲν ἐπὶ τῶν ὄρεων τοῦ ἀδουλώτους ἀρματωλοῦς μας ψάλλοντας ἄσματα πολλάκις ἄξια τοῦ Τυρταίου, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὰς μεγαλοπόλεις ὅπου ὁ ζυγὸς ἐκρύπτετο ὑπὸ ἄνθη πολλάκις, ἀπηντήσαμεν ποιητὰς ἄξιους ἐποχῆς καλητέρας. Ἀλλ' ἄμα αἰθρίασεν ὁ οὐρανὸς τῆς Ἑλλάδος, ἀνέστη τὸ εὐγενὲς φυτὸν σεμνὸν καὶ ἀκμαῖον, καὶ διέχυσεν αἴθρις περὶ ἑαυτὸ νέα ἀρώματα. Ὁ Σολωμὸς μὲ ἀρμονίαν κατὰ δυσυχίαν ζένην εἰς τὰ Ἑλληνικὰ ὄτα, ἀλλὰ μὲ ἀληθῆ ἐμπνευσμὸν, τοῦ ὅποιου ἡ γλῶσσα εἶναι ἐγγώριος πανταχοῦ ὅπου ὑπάρχει εὐαισθησία, ἐτόνισε λύσαν ἐξ ἧς ἀπορρέει τὸ μέλι τῶν Ἰταλικῶν ἀνθῶν, μὲ τὰ ὅποια ἐτράφη. Τοῦ Κάλβου ἠκούσαμεν τὰς ὑψηλὰς μελωδίας, καὶ ὅταν ἐστράφημεν νὰ ἰδῶμεν τὸν ἄδοντα κύκλιον, εἰσώπησεν ἀπατήσας τὰς προσδοκίας μας. Ὁ Ρίζος περὶ σπουδαιότερα περισπώμενος, ἐξέριψε μ' ὄλον τοῦτο καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην φέρων ἀνθῶν τινῶν εἰς τὴν βωμῶν τῶν μουσῶν. Μετὰξὺ τῶν ἄλλων διακρίνονται ὡς τῆς ἐπαναστάσεως ποιητῆς οἱ ἀδελφοὶ Σ. Ὑζοί, ἀναβαίνοντες τοῦ Ἑλικῶνος τὰς κυρτάς, ὁ μὲν διὰ τῆς σατύρας καὶ κωμωδίας, ὁ δὲ διὰ τῆς τραγωδίας καὶ τῆς Λυρικῆς ποιήσεως. Ὁ ἰ. Ρίζος Παγκαβῆς ἐξέδωκε μεταφράσεις Γαλλικῶν τραγωδιῶν, μεγίστου λόγου ἄξιας διὰ τῆς φράσεως τὴν χάριν καὶ τὴν ἀκρίβειαν, διὰ τῶν εἰκόνων τὸν ἔντονον καὶ ποιητικὸν χρωματισμὸν, καὶ διὰ τὴν πίστιν μεθ' ἧς μεταγλώττισε τοὺς ὠραιοτέρους τοῦ Κορνιλίου, Ρακίνα καὶ Βολταίρου στίχους, δι' οὐχ ἥττον ὠραίων καὶ ἀκριβῶς ἰσαριθμῶν Ἑλληνικῶν. Ὅτι ὁ καλὸς μεταφραστὴς ποιητῶν εἶναι καὶ αὐτὸς ποιητὴς, ἀποδεικνύεται καὶ ἀπὸ τὰ πρωτότυπα πονήματα τοῦ Κ. ἰ. Παγκαβῆ.

Παραλείπομεν ἄλλους πολλοὺς τῶν ὁποίων τὰ ἀτελῆ ἀκόμη δοκίμια δὲν μᾶς ἐπιτρέπουσι μὲν νὰ τοὺς συμπεριλάβωμεν μετὰ τῶν δικαίως ἤδη κεκτημένων τὴν φήμην τῶν ποιητῶν, ἀλλὰ τῶν ὁποίων ἡ εὐφυΐα ὑπόσχεται καρποὺς οὐκ εὐκαταρρονήτους. Μετὰξὺ τῶν ποιητικῶν προϊόντων συν-

κατατάττομεν καί τινα μυθιστοριῶν δοκίμια τῶν ἀδελφῶν Σούτζων, καὶ ἄλλων μεταφράσεις, ὧν ἡ ἀξιοτέρα μνείας ἢ τῆς Κορίννας ὑπὸ τοῦ Κ. Σίμου.

Ὡς ἡ φιλολογία εἶναι περίληψις, οὕτως εἰπεῖν, καὶ ἔκφρασις τῆς πολιτικῆς καταστάσεως, οὕτως αἱ ἐφημερίδες εἶναι τῆς φιλολογίας ἢ ἔκφρασις καὶ περίληψις. Ἄς παραβληθῶσιν αἱ μετὰ τὴν ἐπανάστασιν μετὸν πρὸ αὐτῆς Λόγιον Ἑρμῆν. Εἰς αὐτάς ἔκτασις μεγάλῃ, ποικιλία ὕλης, ὅλοι οἱ κλάδοι τῶν γνώσεων, ὅλα τὰ κοινωνικὰ συμφέροντα ἀντιπροσωπεύονται. Εἰς ἐκεῖνον προχρηματεῖται βαθύτεραι, ἔρευνα ἐπιστημονικὰ ἐσκεμμένα, ἀλλ' οὐδεὶς λόγος περὶ τῶν ἐπιστημῶν ὅσαι ἀφροῦσι κοινωνίας συντεταγμένας, καὶ περὶ τῶν συμφερόντων τοῦ ἀνθρώπου ὡς μέλους πολιτικοῦ σώματος. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐφημερίδων μας κατῆντησεν μέχρι τῶν εἴκοσι μετὰ τὴν ἐπανάστασιν, διεκρίνοντο δὲ μετὰξὺ αὐτῶν πολιτικαί, συζητοῦσαι διοικητικὰς ἀρχάς, συντάγματα καὶ ὀργανισμοὺς, καὶ ἐπικρίνουσαι τὴν πολιτικὴν τῶν ἐν τέλει διαγωγὴν, φιλολογικαὶ σπανίως λαβοῦσαι χαρακτῆρα βαθύτητος, ἀσύμφωνον μὲ τὸν τῆς συγχρόνου φιλολογίας, τῶν εἰδήσεων, τῆς ἀγωγῆς τῶν παιδίων, τῆς ἱατρικῆς, τῆς ἀρχαιολογίας κτλ.

Ἄν ἠθέλαμεν νὰ ἐταριθμηθῶμεν ὅλα τὰ ἀπὸ τῆς ἐπαναστάσεως ἐκδοθέντα Ἑλλ. συγγράμματα, ἐδυνάμεθα βεβαίως νὰ ἐπιδείξωμεν μέγαν φιλολογικὸν πλοῦτον. Ἀλλὰ τοιοῦτος ὁ σκοπὸς μας δὲν ἦτον. Προεβέβηθα μόνον ν' ἀναπτύξωμεν τὸν χαρακτῆρα τῆς τελευταίας ἐποχῆς τῆς φιλολογίας μας, καὶ νομίζομεν ὅτι ἀπεδείξαμεν ἀρκούντως ὅτι αὕτη ἂν καὶ μετ' ὀλίγων τέρων καλλιεργεῖται πρὸς παθεῖς σήμερον ἢ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως, ἀλλ' ἐξέτεινε μεγάλως τὰ ὄριά της, καὶ παρεχώρησε μὲν εἰς τὴν κοινωνίαν μας τὴν πρῶτην θέσιν εἰς τὴν πολιτικὴν, ἀλλ' εὐραυσεν ἤδη πάντα φραγμὸν, ὅστις τὴν περιώριζε, καὶ ἐφηπλώθη ἐφ' ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν κλάδων τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων, γονιμοποιούσα ἕκαστον ἀλληλοδιαδόχως, ἀναλόγως τῆς περιουσίας τῶν γνώσεων τῶν ἐν Ἑλλάδι πεπαιδευμένων.

(1)

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ.

Ἀσιατικαὶ γλῶσσαι.

Ἡ Κινεζικὴ γλῶσσα δὲν ὁμοιάζει καμμίαν ἀπὸ τὰς ἄλλας· ἐπειδὴ λέγουσιν ὅτι μόλις περιέχει πλέον τῶν 330 λέξεων· ἀλλ' ἔχει τέσσαρας τόνους, τῶν ὁποίων ἕκαστος πολλαπλασιάζει τὴν λέξιν εἰς τέσσαρας, ὥστε ἡ αὐτὴ μονοσύλλαβος λέξις κατὰ τὸν διάφορον τόνισμὸν σημαίνει ἐνίοτε.

δέκα ἢ πλειότερα πράγματα, ἂν καὶ γράφηται πάντοτε μὲ τοὺς αὐτοὺς χαρακτῆρας.

Λαμβάνομεν ἀπὸ τὰς κατηχητικὰς ἐπιστολάς τὰ ἀκόλουθα περὶ τοῦ προκειμένου.

Ὁ Κ. Bourgeois διατρίψας δέκα μῆνας εἰς τὸ Πεκίνον ἐδοκίμασε νὰ διδάξῃ εἰς Κινεζικὴν γλῶσσαν. Κύριος οἶδε, λέγει ὁ ἀπόστολος οὗτος, πόσοι ἠγωνίσθησαν εἰς τὴν διδασχὴν ταύτην! Ἡ αὐτὴ λέξις ἔχει πάντοτε τὴν αὐτὴν κατάληξιν, ὥστε δὲν ἔχει χαρακτῆρα νὰ διακρίνῃς τὸ γένος, τὸν ἀριθμὸν, τὴν πτώσιν κτλ. δὲν δύνασαι εἰς τὰ ῥήματα νὰ εὔρῃς τὴν διάθεσιν, τὸν χρόνον, τὸν ἀριθμὸν κτλ. ἐν ἐνὶ λόγῳ τῶν Κινέζων ἡ αὐτὴ λέξις χρησιμεύει καὶ ὡς οὐσιαστικὸν, καὶ ὡς ἐπίθετον, καὶ ὡς ῥῆμα ἐνικόν, πληθυντικόν, ἀρσενικόν, θηλυκὸν πρόσωπον κτλ. Ὁ ἀκούων ὀφείλει νὰ διατάξῃ τὰς περιστάσεις καὶ νὰ συμπιερᾷ οἰκοθεν τὰ λεγόμενα· πρόσθετος δὲ καὶ τοῦτο ὅτι αἱ λέξεις προφέρονται τῶσον πικρολοτρόπως, ὥστε δύνανται νὰ σημαίνωσιν 80,000 διάφορα πράγματα· ἡ δὲ συνθήκη τῶν μονοσυλλαβῶν λέξεων φαίνεται ὅτι δὲν ἔχει τινὰ κανίνα, ὥστε διὰ νὰ γνωρίζωμεν τὴν γλῶσσαν, ἀφ' οὗ ἐμάθομεν τὰς λέξεις, χρειάζεται νὰ μάθωμεν καὶ ἕκαστην ἰδιαιτέραν φράσιν, ἐπειδὴ ἡ ἐλαχίστη ἀναστροφή καθιστᾷ τὸν ξένον ἀκατάληpton εἰς τὰ 3/4 τῶν Κινέζων.

Π. χ. τὸ τζοῦν σημαίνει βιβλίον, δένδρον, μεγάλῃν θερμότητα, ἀναφέρειν, αὐγὴν, συνειθισμένους, χάσιμον, στοιχίματος κτλ.

Δι' αὐτάς ὅλας τὰς δυσκολίας πρὶν ἔμπροσθεν τοῦ ὑπρέτου μου ἐξίκοινα φοράς τὴν διδασχὴν μου πρὶν τὴν ἐκφωνήσω· καὶ πάλιν ἤκουσα ὅτι μόλις τὰ 3/10 τοῦ λόγου μου ἐκτάλαβον οἱ ἀκροαταί. Κατ' εὐτυρίαν οἱ Κινέζοι εἶναι πολλὰ ὑπομονητικοί, καὶ ἐθαύμαζον ὅτι ξένος κατώρθωσε νὰ μάθῃ δύο λέξεις τῆς γλώσσης των.

Ὁ δὲ δόκτωρ Χάγκερ εἰς τὸ περὶ στοιχειωδῶν χαρακτῆρων τῆς Κινεζικῆς γλώσσης λέγει ὅτι σάτυραι συγγράφονται εἰς αὐτὴν πολλάκις, αἱ ὅποια ὡς πρὸς τοὺς χαρακτῆρας (δηλ. κατὰ τὴν γραφὴν), περιέχουσιν ἀθῶα καὶ ὑψηλὰ νοήματα· ἂν δὲ ἀποβλέψῃς εἰς τὴν προφορὰν, εὐρίσκεις ἀσέμνους καὶ χλευαστικὰς φράσεις· ἐπειδὴ μία λέξις προφέρεται μὲ παμπόλλους χαρακτῆρας, ἐν ᾧ εἰς τὰς Εὐρωπαϊκὰς γλώσσας πάμπολλαι λέξεις ἐκφράζονται μὲ τοὺς αὐτοὺς χαρακτῆρας.

Διὰ τοῦτο σοφώτατος μετὰξὺ πῶν Μανδαρίνων εἶναι, ὅστις γνωρίζει πλειότερας λέξεις.

Χαρακτήρ τῆς Γαλλικῆς καὶ Ἀγγλικῆς κοινωνίας.

Πρὸ ὀλίγων ἔτι χρόνων τὰ δύο ἐνδοξότατα ἔθνη τῆς Εὐρώπης ἐμισοῦντο καὶ κατεδιώκοντο ἀμοιβαίως καθ' ὅλας σχεδὸν τὰς περιστάσεις. Ἡ πικρὰ δὲ αὕτη ἀντιπάθεια ἐθειροῦτο ἐκατέρωθεν ὡς καθαρῶτατος πατριωτισμός. Ἐπειδὴ εἰς μὲν τὰ θεάτρα τῆς Ἀγγλίας δὲν παριστάνοντο ἄλλο εἰμὴ μάγειροι καὶ μαρκέσιοι ἰσχυροὶ, ἀσθενεῖς καὶ ἀλευρωμένοι τὴν κόμην! ὅλοι δὲ οἱ γιγῆσιοι Ἀγγλοὶ ἐφρόνουν ὅτι τὸ κατασκευασμένον ἀπὸ χόρτα βόφρημα (σοῦπα) ἦτο ἡ συνθησάτη τῶν Παριστιανῶν τροφή, ὅτι οἱ μαγειρευμένοι θάτραχοι εἶναι τὸ φαγητὸν τῆς ἐκλογῆς των, καὶ ὅτι δὲν δύναται νὰ ζήσῃσι χωρὶς χρόν. Οἱ δὲ Γάλλοι ἀνταποδίδοντες τὰς λοιδορίας ἐνόμιζον ἀφελῶς ὅτι τὸ goddam εἶναι ἡ θάσις τῆς γλώσσης τῶν Ἀγγλων, ὅτι τρώγουσιν ὦμόν τὸ βωδινὸν κρέας, καὶ ὅτι οἱ πλούσιοι καὶ ἀριστοκρατικῆ μεταξὺ αὐτῶν διαγούσιν ὅλην τὴν ζῶην πυγμαχοῦντες καὶ ἐξαίμασσόμενοι.

Διήρκεσαν δὲ ὀλοκλήρους αἰῶνας αἱ γελοιότητες αὐταὶ ἰδέαι καὶ ποταμοὶ αἰμάτων ἐγύθησαν κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν· ἀλλὰ τέλος πάντων ἡ λυσσώδης μανία κατέπαυσεν· οἱ καταφρονηταὶ καὶ ἀγέρωχοι Ἀγγλοὶ ὄχι μόνον διὰ λόγων θαυμάζουσιν ἤδη τοὺς ἀνταγωνιστὰς των καὶ γαίτονας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς πράξεις των νὰ τοὺς μιμῶνται καταδέχονται. Διὸ οἱ νέοι φέρονται παμπληθῶς εἰς τὴν Γαλλίαν διὰ νὰ τελειοποιήσωσι τὰς πνευματικὰς σπουδὰς των, καὶ νὰ ἀπανθίσωσι τῆς φιλοκαλίας τὸ ἄκρον ἄκρον· τὰ Γαλλικὰ καλλωπίσματα ζητοῦνται μὲ πολὺν ζῆλον, καὶ αἱ διάφοροι τεχνικαὶ ἐφευρέσεις εὐρίσκουσιν ἀμέτῳς ζηλωτὰς καὶ προσιάτας εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

Ἀλλ' ἂν καὶ αἱ ἐλευθερίως ἀνατρεφόμεναι τῶν πολιτῶν τάξεις πλησιάζωσι, τῶν φρονημάτων τὴν συγχώνευσιν, ὁ κοινὸς ὅμως ὄχλος διαρρέει εἰσέτι πάμπλου, καὶ διακρίνεται ἀπὸ χωριστὰ σημεῖα.

Ἡ δόξα (la gloire! la gloire!) εἶναι τῶν Γάλλων τὸ ἐπιφώνημα· αὕτη ἡ λέξις συγκαλεῖ ὅλους ὑπὸ τὴν αὐτὴν σημαίν, εἰς αὐτὴν ὁ λαὸς κινούμενος θυσιαζέει διὰ μιᾶς καὶ ζῶην καὶ περιουσίαν.

Ζῆθος (ale!) Ζῆθος κρᾶζουσιν οἱ δυσαρεστημένοι καὶ γογγύζοντες θῆτες τῆς Ἀγγλίας!

Ὁμοθυμαδὸν συνέντευον εἰς τὰ περὶ χώρα τοῦ Λουξεμβούργου οἱ ἐπαναστάται τοῦ Ἰουλίου κατὰ τῶν ἐνόχων ὑπουργῶν τοῦ δεκάτου Καρόλου.

Εἰς δὲ τὴν Ἀγγλίαν αἱ ψυροφροῖαι δὲν γίνονται χωρὶς βοήν, ἐνίοτε δὲ καὶ ξυλισμούς· ἀλλ' ἡ περὶ τὰ τοιαῦτα σπουδὴ πατριωτικὸν φέρουσα προσωπεῖον εἶναι ἔργον διασφορᾶς χρημάτων· ὥστε ἂν ἀκριβῶς τις ἐξετάσῃ θέλει εὑρεῖ αὐτοὺς τοὺς μεγαλορῶμονας καὶ θορυβώδεις στασιαστὰς ὄλους ἀγορασιμένους καὶ ἐτοίμους κατὰ πρώτην ἀφορμὴν ὡς αὐτὸς χρημα ὑποκριτὰς θεάτρου νὰ παραστήσωσι νέον πρόσωπον!

Τὰ ἐλαττώματα ὅμως, εἰς τὰ ὁποῖα ἐξοκέλλει ὁ αἰσχροκερδὴς, εἶναι πολὺ ὀλιγώτερον διαρκῆ καὶ ἐπικινδύνα παρὰ τὰ γινόμενα ἀπὸ βίαια πολιτικὰ πάθη· ἐπειδὴ ὁ μὲν παράφρων λαὸς τῆς Γαλλίας καταστρέφει εἰς τὴν πρώτην ὁρμὴν, ὁ δὲ Ἰσπανὸς σφάζει ἀνελθῶς τὸν τυχόντα, ἐν ᾧ εἰς τὴν Ἀγγλίαν αἱ ταραχαὶ δὲν ὑπερβαίνουσι τινα ὕψη.

Τὸ ἰδιαιτέρον συμφέρον καὶ ἡ φιλοτιμία ἐπικρατοῦσι καὶ εἰς τὴν Γαλλικὴν καὶ εἰς τὴν Ἀγγλικὴν κοινωνίαν· ἀλλὰ τοῦ μὲν Γάλλου τὸ προπατορικόν, οὕτως εἰπεῖν, ἀμάρτημα εἶναι ἡ τοῦ ἦθους καὶ τῶν τρόπων ὑπερβολικὴ περιέργεια, τοῦ δὲ gentleman Ἀγγλοῦ ἡ ἀλαζονία· καὶ ὁ μὲν θέλει νὰ διαπρέπῃ ὡς ἐράσμιος, ὁ δὲ νὰ γνωρίζηται ὡς δυνατὸς καὶ ὑπέροχος. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἔχουσιν ἀξίαν ἀληθινὴν οἱ πλούσιοι, εἰς δὲ τὴν Γαλλίαν ἡ τιμὴ καὶ ὑπόληψις εἶναι ἔργον τῆς κοινῆς δόξης· διὰ τοῦτο ἐκεῖ μὲν κυριεῖται ἀγρία μέχρι βροβαρότητος ὑπερηφάνεια, ἐνταῦθα δὲ ἐπικρατεῖ κομψότης καὶ εὐπρέπεια εἰς τὴν συναναστροφὴν.

Οἱ Γάλλοι ὀνομάζουσι σεβάσιμον (respectable) τὸν ἀξιότιμον διὰ τὰς ἀρετὰς τοῦ ἀνθρώπου, οἱ δὲ Ἀγγλοὶ ἐκεῖνον, ὅστις ἔχει ἀσφαλῆ τὴν κτηματικὴν περιουσίαν του· ὅ ἐν ὅταν ἡ τύχη ἀποφασίῃ τὴν τάξιν τῶν πολιτῶν, ἀρεῖ εἰς τοῦτο ἀρίστητικὴ τις ἐργασία· ἐν ᾧ εἰς τὴν Γαλλίαν ἡ δόξα κρέμαται ἀπὸ τὸ παλίμξυλλον καὶ ἀλλοπερόσχυλλον τῆς κοινωνίας· τέλος οἱ Ἀγγλοὶ πολεμοῦσι καὶ ἀνταγωνίζονται ἀπὸ πλεονεξίαν, οἱ δὲ Γάλλοι διὰ νὰ εὐχαριστήσωσι τὴν φιλοτιμίαν των.

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἡ ἔπαρσις τοῦ πλοῦτου καὶ τῆς εὐγενείας συναμιλλῶνται καὶ διηνεκῶς ἀντιπλάουσιν· ὥστε ὁ πλούσιος ἔμπορος δὲν δύναται νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὰ ἄδυνα τοῦ ἐκτριγονίας εὐπατρίδου, ἀλλὰ καὶ ὁ εὐπτορος εὐγενὴς χωρίζεται ἀπὸ τὴν ἐνδεῆ, ὥστε ἡ κοινωνία διαιρεῖται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον εἰς πολλὰ τμήματα· ὅλοι δὲ ζητοῦσι νὰ ὑψωθῶσιν, καὶ οὕτω μετὰ μίαν γενεάν, ὁ ἔγγονος τοῦ τραπεζίτου γεννηθεὶς ἀπὸ πατέρα εὐγενῆ θεωρεῖται καὶ αὐτὸς ὡς μέγας καὶ ὑψηλὸς κύριος.

Περὶ τὸν νὰ εἴπωμεν πόσον ἡ τοιαύτη κατάστασις εἶναι χαμερπής,

ύβριστική και άχρησι· επειδή ενδέχεται μὲν νὰ ἀναφυῶσιν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν τούτων ὡς ἴξ εὖροσμα καὶ τινες οἰκιακαὶ ἀρεταί· ἀλλὰ μὴ ζητήσῃ· ποτὲ εἰς τὴν Ἀγγλίαν τὰ θέλητρα, καὶ τὴν κομψότητα τῆς Γαλιχῆς κοινωνίας·

Καὶ οἱ δύο λαοὶ ἔχουσι περὶ πολλοῦ τὴν κομψότητα (fashion) καὶ τὴν κινετομίαν (mode)· ἀλλ' εἰς τοὺς Γάλλους ἡ θεότης αὕτη εἶναι πανηγυρική καὶ εὐθύμος, εἰς δὲ τοὺς Ἀγγλοὺς σοβαρὰ καὶ ὑπέροφρος· ὅθεν ἂν ἐμῆς· εἰς τὰς αἰθούσας τῶν μεγάλων τῆς Ἀγγλίας, θέλεις ἰδεῖ ὀλιγάνθρωπων σιωπηλῶν καὶ ἀλξζόνα κοινωνίαν· ἐξαιροῦμεν ὅμως τῆς κατηγορίας ταύτης τοὺς ἀνατραφέντας εἰς ξένην γῆν καὶ περιελθόντας ξένους τόπους·

Ἀλλ' ἂν ὁ Ἀγγλος φαίνεται ψυχρὸς πρὸς τοὺς ἄλλους, εἶναι ὅμως εὐτυχῆς εἰς τοὺς κόλπους τῆς οἰκογενείας, ἐν ᾧ ὁ Γάλλος ζῆ μόνον καὶ τέρπεται εἰς τὸ κοινὸν χωρὶς νὰ ἔχη τὰς γλυκείας ἐκείνας τῆς οἰκιακῆς συνδιαίτησεως ἀπολαύσεις, τῶν ὁποίων ἡ ἡδονὴ εἶναι ἀνεκτίμητος·

Οἱ ξένοι δὲν ἀγαπῶσι τοὺς Ἀγγλοὺς ὡς κοινωνικὸν λαόν· ἀλλ' ἐνδέχεται νὰ φιλιωθῆ τις μὲ ἕνα ἐξ αὐτῶν ἀτομικῶς μάλιστα εἰς τὰς ἐπαύλεις, ὅπου οἱ πλοῦσοι καὶ τίμιοι ἰδιοκτῆται διάγουσι πατριαρχικὴν τινόντι ζωὴν μὲ τὸ κυνῆγιον καὶ τὴν γεωργίαν· ἂν ὑπάγῃς ὅμως εἰς τὸ Λονδίον θέλεις ἀηδιάσει διὰ τὴν λατρείαν τοῦ ὑβριστικοῦ πλούτου καὶ τῆς προπετοῦς ἀριστοκρατείας·

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὀλίγην ὑποδοχὴν εὐρίσκουσιν οἱ ἀληθῶς μεγάλοι καὶ ἀξιοτίμοι διὰ τὴν σοφίαν ἄνδρες· ὅθεν ὁ Κυβέρος καὶ ἡ Σταέλ εἰς τὴν Λόνδρον μάλις ἐγνωρσθησαν, ἂ λ' ὁ ὑποκριτής, ἡ ἀσμφωδὸς ἢ τραγωδίστρια, ὁ Κινέζος, ὁ Χορτεντότης, ὁ Ἄραψ καὶ ὁ Τοῦρκος ἀξιοῦνται πάντοτε περιποιήσεως, καὶ οἱ μεγάλοι σεμνύονται νὰ τοὺς συγκαλῶσιν εἰς τὰς οἰκίας των!

Εἰς τὴν κοινωνίαν τῆς Γαλλίας εὐδοκίμοῦσιν ἴσως καὶ ἀνάξιοι ἄνθρωποι· ἀλλὰ τιμῶνται τοῦλάχιστον καὶ οἱ ἀληθῶς πεπαιδευμένοι· ὅθεν ὁ ἐπαχθέστατος τῶν ἀνθρώπων διὰ τοὺς σκαίους καὶ ἀκατεργάστους τρόπους του Ἐλξέτιος ἔλκευεν εἰς ἑαυτὸν τὸ σέβας καὶ αὐτῶν τῶν εὐμορφοτάτων γυναικῶν, αἱ ὁποῖαι διὰ τὸ πνεῦμα παρέβλεπον τὴν σωματικὴν ἀσχημίαν του· Ἐτιμήθησαν δὲ ὁμοίως εἰς τὰς συναναστροφὰς τῶν Παρισίων καὶ ὁ Gibbon ἄνθρωπος ἔτι μᾶλλον ἀλλόκοτος· καὶ ὁ Στέρν, ἂν καὶ διέφερε τῶν ἄλλων κατὰ τὴν ἐπιτετευδουμένην παραξενίαν του, καὶ ὁ Φραγκλῖνος

μὲ ὅλην τὴν ἀπλότητά του, τὴν μακρὰν κόμην καὶ τὴν κουκαερικὴν του ἐνδυμασίαν·

Πρέπει ὅμως νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ὁ φυσικὸς χαρακτήρ τῶν Ἀγγλων ἐξομυλύνεται βαθμῶδιν, καὶ πλησιάζει ἀκαταπύστως· εἰς τὸν χαρακτήρα τῶν Γάλλων, ἐν ᾧ οἱ Γάλλοι ἐπιθυμοῦσι καὶ αὐτοὶ τῆς οἰκιακῆς εὐδαιμονίας τῶν Ἀγγλων τὴν ἀνέκφραστον ἡδονήν·

Αἱ γυναικες τῆς Ἀγγλίας· μὲν ἐκνεύτητος νὰ ἀγαπῶσι τὰς ἠθικὰς ἀρετὰς καὶ νὰ γίνωνται φιλόπονοι, ἀλλὰ προκρίνουσι πάντοτε τὸ ἀργύριον παρ' ὅλα τὰ λοιπὰ ἀγαθὰ· ὅθεν εὐχαιριστῶνται νὰ μένωσιν ἄγαμοι μᾶλλον παρὰ τὸ νὰ νυμφευθῶσιν ἐνδεῆ μὲν, ἀλλὰ τίμιον, ἀγγίλων καὶ πεπαιδευμένων ἄνδρα· ἐλεεινὴ καὶ ἀθλία κατὰστασις, ἥτις εὐρίσκει κατ' ὀλίγον μιμητρίαν καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν·

Διὰ νὰ αὐξήσῃ τὸν πλοῦτόν της ἡ Ἀγγλὶς συγχωρεῖ ὕλας τὰς αἰσχροκίρθεῖς τοῦ ἀνδρὸς πράξεις, καὶ τὸν κινεῖ μάλιστα εἰς αὐτὰς ἐναντίον καὶ τῆς συνειδήσεως καὶ τῆς τιμῆς καὶ τῆς δικαιοσύνης·

Καὶ πάλαι μὲν ποτε αἱ νέαι Γαλλίδες ἤθελον νὰ ἐνδιπνέπωσιν εἰς τὴν ζωὴν ὡς εἰς θέατρον, τοῦ ὁποίου τὴν δαπάνην ἀνεδέχοντο οἱ ἄνδρες, ἀλλ' ἡ φλογερά αὕτη κλίσις ἐξέλιπε καὶ αἱ γυναικες εἰς τὴν Γαλλίαν γίνονται ἡμέρα τῆ ἡμέρα ἐμβριθέστεραι, ὅταν εἶναι εὐκίσητοι καὶ χαρίεσαι·

Εἰς τὴν Ἀγγλικὴν κοινωνίαν παρατηροῦμεν ἀκρίβειαν λογιστικὴν, ἐγωῖσμόν καὶ δυσπιστίαν· εἰς δὲ τὴν Γαλλίαν ἐπικρατεῖ ἡ εὐπρέπεια καὶ προσήεια·

Ἡ Παιδαγωγία καὶ ἡ ἐκπαίδευσις γίνεται βαθμῶδιν πολὺ πλέον σπουδαία εἰς τὴν Γαλλίαν παρ' ὅ,τι μέχρι τοῦδε ἦτο ἐγγίζουσα ἀνεπαισθήτως εἰς τὰ ἔθιμα τῆς σοφῆς Γερμανίας·

Τούναντίον δὲ συμβαίνει εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἀπὸ τινος· ὅθεν ὁ πεπαιδευμένος ἐκεῖ δὲν ἔχει κυρίως χώραν· καὶ ἂν ἡ ἀστάθμητος τύχη τὸν καταστήσῃ γνωστόν, ἡ δόξα του μετ' ὀλίγον ἐκλείπει, ὥστε ἐμβαίνει πάλιν εἰς τὸν ὄμιλον, ὅθεν ἐκβῆκε, καθὼς οἱ ψευδεῖς ἐκεῖνοι μονάρχαι, τοὺς ὁποίους τιμᾶ μὲ διάδημα ἢ ἀπόκρως καὶ ἐκθρονίζει ἀμέσως ἡ τεσσαρακοσῆ·

Οἱ Ἀγγλοὶ ἐγραψάν ὡς μονήρεις καὶ ἔρημοι· ὅθεν εἰς τὴν σιωπῆν δύνασαι νὰ θαυμάσῃς τὸν Σεκσπίρον, τὸν Βύρωνα, τὸν Βάκωνα καὶ τὸν Βάλτερ Σκότ·

Ἐξ ἐναντίας ἡ χάρις τοῦ ἐμφύχου τρόπον τινὰ καὶ ὑπελήμου καὶ πρα-

πτικοῦ λόγου πνέει εἰς τὰ Γαλλικὰ συγγράμματα (*) ὅθεν ὀλίγοι φαίνονται ὅτι ἐγνώρισαν τὸν κόσμον ὡς ὁ Μονταῖγνος, ὁ Λαβρουιέρος, ὁ Paul Courcier καὶ οἱ λοιποὶ ἠθολόγοι, μὲ τοὺς ὁποίους τολμῶμεν νὰ συναριθμήσωμεν ὡς ἐξαιρέτους μεταξὺ τῶν Ἄγγλων τὸν Ἀδισσῶνα καὶ τὸν Πώπ.

Ὁ οἰκιακὸς βίος κλισιᾶ τὸν ἄνθρωπον φιλαυτον, ἐν ᾧ ἡ κοινωνικὴ ζωὴ ὡς ἡ τῶν Γάλλων, ἐμπνέει εἰς αὐτὸν γενναϊότερα καὶ φιλόανθρωπα φρονήματα.

Οἱ Γάλλοι συγγραφεῖς τοῦ 18 αἰῶνος, ἂν καὶ τολμηροὶ, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀκόλαστοι ἐκίνησαν ὅμως πρῶτοι εἰς τὴν ἐλευθερίαν, εἰς τὴν φροντίδα τοῦ κοινοῦ, εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἰδεῶν. Καὶ ὅ,τι μὲν τὰ συγγράμματά των εἶχον ὑλικὸν καὶ χρονοειδὲς ὡς σκωρία καὶ ἀποκάθαρμα ἐχωρίσθη ἀπὸ τὸν καιρὸν καὶ ἤδη ἐξέλιπε· μένουσι δὲ τὰ ὠφέλιμα σπέρματα, καὶ καθαρὸς ὁ σίτος· ὥστε ἤδη ἡ ἀνθρωπότης ὠρελεῖται ἀπὸ τὴν εὐεργεσίαν, ἀπορρυσουσα τὸν κίνδυνον.

Ὁ καιρὸς ὠρίμασε τῶντι τὰς ἀόρους θεωρίας τῆς φιλοσοφίας τοῦ Βολτέρου, τοῦ Διδερότου καὶ τοῦ Ρουσσῶ, ὥστε ἤδη διατηροῦμεν αὐτῶν τὰς ὀρθοτάτας μόνον ἰδέας οἶον τὴν ἀγάπην τῆς εὐκράτου μειραρχίας, τὴν καταφρόνησιν τῆς αἰματοσχηγῶς δόξης τῶν πορθητῶν, τὴν ἀνεξίτητην ἀντιθεσίαν, τὴν ἀποκοχτάσασιν τῶν ἐργατικῶν μελῶν τῆς κοινωνίας, τὴν εὐπειθειαν εἰς τοὺς νόμους καὶ τῆς δημοσίας εὐδαιμονίας τὸν ἔρωτα. (2.)

E Θ I M A.

Περὶ τῆς ἀποκρίσεως (**).

Μία ἀπὸ τὰς περιεργωτάτας ἐποχὰς εἰς τὴν Ῥώμην εἶναι καὶ ἡ ἑορτὴ τῆς ἀποκρίσεως. Ὀλιγοτέρων βέβαια κινήσιν ἔφερον ἄλλοτε ἢ ἐκλογὴ τῶν Ἰπάτων. Ἡ ἀπόκρισις τῶντι εἶναι καιρὸς χορῶν καὶ συμποσίων ὅλαι τῶν ἀνθρώπων αἱ τάξεις καὶ ὅλαι αἱ ἡλικίαι συναμιλλῶνται ὁμοίως· ἀλλὰ

(*) Ὁμιλοῦντες περὶ Ἄγγλων καὶ Γάλλων δὲν ὀλιγοροῦμεν τὰ Γερμανικὰ συγγράμματα, ἐξ ἐναντίας γνωρίζομεν καὶ ὁμολογοῦμεν ὅλην αὐτῶν τὴν ἀξίαν· ἀλλὰ σκοπεύομεν νὰ γράψωμεν περὶ Γερμανῶν ἰδιαιτέρως, ἂν καὶ ἄλλοτε εἰπωμέν τινα εἰς τὴν Ἀνθολογίαν.

(**) Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἦτο σταλαμένον εἰς τὴν Ἀνθολογίαν ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ Ἰαννουαρίου, ἀλλ' αἱ περιστάσεις δὲν συγχώρησαν τὴν ἐγκαίρην ἐκδόσιν του.

τὰ δευτέρα ταῦτα Κρόνια δὲν διαρκοῦσιν εἰμὴ μίαν μόνον ἐβδομάδα. Ὁ κώδων τοῦ Καπιτωλίου καὶ τὸ κανόνιον τοῦ φρουρίου ὀνομαζομένου ἅγιος Ἄγγελος δίδουσι τὸ σύνθημα, καὶ ὅλος ὁ λαὸς ἀντιχεῖ ὁμέσως· ἡ ἀστυνομία δὲν συγχωρεῖ κανένα νὰ φανῆ προσωπιδωμένος πρὸ τοῦ σημείου τούτου.

Ὅταν ἀνοίγωσι τὰ προχώματα νεοκατασκευάστου λιμένος ἢ θάλασσα δὲ χύνεται μὲ τόσον ὄρμην, μὲ ὅσων οἱ κάτοικοι τῆς Ῥώμης τρέχουσιν ὀμοθυμαδὸν εἰς τὸ Corso· ἡ μεγάλη δὲ αὕτη καὶ ὠραία ὁδὸς, ἣτις φέρει ἀπὸ τὴν πύλην τοῦ λαοῦ ὡς τὴν πλατείαν τῆς κολώνας, γεμίζει ἐν τῇ ἅμα ἀπὸ ἀμαξίας, ἵππων καὶ ἀνθρώπων, οἵτινες συνωθίζονται πανταχοῦ· τὰ δὲ πεζοδρόμια μεταβαλλόμενα εἰς ἀμφιθέτρα γίνονται τὸ καταφύγιον τῶν πλειοτέρων θεατῶν, οἱ ὁποῖοι ὅμως δὲν εἶναι διὰ τοῦτο ὀλιγότερον ἐκτεθειμένοι εἰς τὰ σκώματα καὶ τὰς λοιδορίας τῶν προσωπίδων, καὶ εἰς τὰ κτυπήματα τῶν ζαχαρικῶν σφαιριδίων πλασμένων ἀπὸ ζυμᾶριον, τὰ ὁποῖα ῥίπτουσιν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τότε ὁ εἰς κατὰ τοῦ ἄλλου.

Ἐν τούτοις διάφοροι κωμικαὶ σκηναὶ ἀπαντῶνται παντοῦ· ἐδῶ π. χ. βλέπετε ἔμβλημα ἀνδρογύνου κάταν καὶ σκύλον, συνερχομένους εἰς γάμον ὡς νεονύμφους· ἐκεῖ ὁ ἀδίσωπτος τοκιστὴς δανείζει, περαιτέρω δὲ οἱ χρεώσταί του φέρονται ἄρρωστοι καὶ ἀπληπισμένοι εἰς τὸ νοσοκομεῖον.

Εἰς τὴν Ῥώμην τότε μάλιστα φαίνεται ἡ παραφροσύνη καθ' ὅλην τῆς τὴν ἀκμὴν· ἐπειδὴ πλοῦσοι καὶ πτωχοὶ φιλοτιμοῦνται νὰ δεῖξωσιν ὅλην τὴν ἐνδεχομένην πολυτέλειαν· εἰς δὲ τὰ ὀχήματα εἶναι ζωγραφημέναι αἱ ἀγχινοῦσταται σκηναὶ τῆς ἱστορίας καὶ μυθολογίας.

Ποῖοι γέλωτες καὶ ποῖα εὐθυμία ὅταν περιφέρηται τόσον πλῆθος κατὰ διαφόρους τρόπους μετασχηματισμένον! νάνοι δηλ. μὲ κεφαλὴν γίγαντος, ἀνθρωποὶ μὲ τερατώδεις φενάκας (περούκας), γυναῖκες ὠραῖαι κατὰ φαντασίαν ἐνδυμέναι, καὶ παρρυσίζουσαι ὄλων τῶν λαῶν τὴν ἐνδυμασίαν.

Εἰς τὴν Ῥώμην ὁ ἀήρ εἶναι γλυκὸς κατ' αὐτὸν τὸν καιρὸν, ἡ δὲ ὁδὸς τοῦ Κόρσο καταστολισμένη ἔνθεν καὶ ἔνθεν μὲ λαμπρότατα παλάτια φαίνεται ὡς μεγαλοπρεπὴ, καὶ διεξοδικωτάτη στοά.

Τελουμένων τῶν Κρονίων ἔπαυον ἄλλοτε εἰς τὴν Ῥώμην οἱ δοῦλοι νὰ ὑπακούωσι τοῦ κυρίου· αἱ δίκαι ἀνεκόπτοντο καὶ ὅλοι ἔστελλον πρὸς ἀλλήλους διάφορα δῶρα.

Ἡ μνήμη τῆς πανηγύρεως ταύτης διαφυλάττεται μέχρι τῆς σήμερον ζωηρὰ, καὶ ἀπὸ ὅλην τὴν Ἰταλίαν συνέρχονται εἰς τὴν παλαιὰν τῆς οἴκου-

μένης μητρόπολιν και βασιλισαν δια να εορτάσωσι κοινώς και να εύθυμήσωσιν.

Άλλοτε ο Πάππας είχε παράδοξόν τινα συνθήσιαν· επειδή την αποκρέω έφρονεύετο πάντοτε εις κατάδικος· και όλος ο λαός έφέρετο ως μαινόμενος εις τούτο τδ τρομερόν θέαμα. Ητο άρα γε ή τοιαύτη σκηνή υπερβολή αιματοχαροϋς βαρβαρότητος, ή μάθημα έξουσίας δεσποτικής διδόμενον εις τόν ακράτητον και άπειθ ή όχλον; Όπως και αν έχη τδ πράγμα, μετά την ποινήν ο Πάππας έφέρετο εις την όδόν του Κόρσου και διαβαίνων αυτήν με βραδέα βήματα εύλόγει εξ άριστερών και εκ δεξιών τόν λαόν και τās προσωπίδας.

(2.)

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ.

Άνθρωποπληθϋς της Ευρώπης.

Άπό πολλās παρατηρήσεις γενομένης εις τούς ληξιαρχικούς καταλόγους εξάγεται ότι γεννώνται εις τόν κόσμον πλείοτερα άρσενικά παρά θηλυκά παιδία· άλλ' εντός ολίγου τά δύο γένη έρχονται εις ίσοσταθμίαν, επειδή κατά τούς πρώτους χρόνους αποθνήσκουσι πλείοτερα άρσενικά.

Γάμοι δε γίνονται συχνότεροι εν καιρώ ειρήνης παρά πολέμου, και όσον αυξάνουσι τά προκλιούντα τόν πόλεμον περιστατικά και συμβεβηκότα, τόσοσιν ολιγοστεύουσιν οι γάμοι· άλλά και ή πείνα και ή κοινή δυστυχία σμικρύνουσι πολύ τόν αριθμόν τών συνοικετίων, αν και τά νόθα αναπληρώσιν ίκανώς την έλλειψιν ταύτην.

Κατά τδ 1815 έτελέσθησαν εις την Παρισιάν 3150 γάμοι, κατά δε τδ 1817 μόνον 2693.

Εις την Γαλλίαν ή πολιτική [συντελει ή πολύ εις την αύξησιν και ελάττωσιν του αριθμού τών γάμων· κατά τδ 1823 π. χ. έτελέσθησαν 40,000 γάμοι πλείοτερον παρόσιν εις έλαστον από τούς παρελθόντας χρόνους ότε οι σύμμαχοι κατείχον την Γαλλίαν.

Εις την Ρωσίαν, αν και ολίγοσιν έμβαινη εις τά κοινά πράγματα, έλειψαν ως 80 χιλιάδες γάμοι κατά τδ 1812 ως προς τούς προτερινούς χρόνους.

Η Αυστρία εξαπλόνουσα την υγιεινήν ωλιγοστευσε πολύ τās ασθενείας, και άκολούθως τόν θάνατον.

1,000 άνδρόγυνα γεννώσι 3,000 ως 3,500 παιδία, ως φαίνεται από τόν ακόλουθον πίνακα.

Εις τδ βασιλειον των δύο Σικελιών·	Παιδία
Βενετία	5546
Βουρτεμβέργη	5454
Βοημία	5433
Πορτογαλλία	5189
Μεδιολανική	3007
Δουκάτον Έσσ	4813
Αυστρία	4725
Όλλανδία	4670
Δουκ. Μεκλεμβούργ	4639
Προυνσία	4570
Ρωσία	4537
Γαλλία	4148
Ανόβρε	4121
Σουηδία	4112
Νορβηγία	3965
Βρέμι	3884
Χολστειν	3739
Δανία	3693
Βρεττανία	3063

Εκ τούτου του πίνακος φαίνεται ότι ολιγοστεύουσιν οι γάμοι και αι εκ τούτου προερχόμεναι γεννήσεις έφ' όσον προχωρούμεν προς άρκτον· ή διαφορά μάλιστα είναι μεγάλη μεταξύ Νεαπόλεως και Αγγλίας, αι όποιαι κεινται εις τά δύο άκρα. Τούτο δε αποδεικνύει ότι καμμία μαγγανεία τεχνική δεν δύναται να αναπληρώση την γόνιμον χάριν του κλίματος.

Άπό την αρχήν της ειρήνης μέχρι τουδε ο αριθμός τών άρσενικών υπερέθη τά θήλια μεταξύ 14 χρόνων 482675· εις την Γαλλίαν μεταξύ 12 χρόνων 347254· εις την Προυνσίαν μεταξύ 8 χρόνων 69764· εις την Σουηδίαν μεταξύ 15 χρόνων 15193· τέλος καθ' όλην την Ευρώπην τά άρσενικά έπρεπε να περισσεύουσιν ως 2,700,000 αν διάφορα συμβεβηκότα δεν έπαπειλούν τόν άνδρα μάλλον παρά τās γυναίκας.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.

Περί εργασίας βιομηχανικής εις τās φυλακάς.

Πρό πολλών χρόνων οι σοφοί βλέποντες από τδ εν μέρος πόσον είναι αναγκαϊον να παιδεύωνται τά πταιίσματα και εγκλήματα τών ανθρώπων δια την συντήρησιν και ασφάλειαν της κοινωνίας, από δε τδ άλλο διαλογίζόμενοι πόσον ή φυλακή σκληρύνει μεν και διαφθείρει την ψυχήν

τῶν κκοούργων με διάφορα ἐλαττώματα, ἐκνευρίζει δὲ τὸ σῶμα με τὴν ἀργίαν, ἐπιλοτιμήθησαν νὰ θεραπεύσωσι τὴν παρῶσαν κατάστασιν τῶν φυλακισμένων ἐνασχολοῦντες τὰς δυνάμεις καὶ τὸ πνευμά τῶν με διάφορα ἔργα. Ὄθεν ἐξεδόθησαν περὶ τούτου διάφοροι γνώμαι καὶ συμβουλαί, αἱ ὁποῖαι ἐνεργήθησαν κατὰ πρῶτον εἰς τὴν βόρειον Ἀμερικὴν, ὥστε οἱ δυστυχεῖς κατάδικοι ὄχι μόνον τὸ βάρος τῆς ἐξημέσεως τῶν πλέον δὲν ἤσθάνοντο, ἀλλὰ καὶ τὴν υγιείαν τῶν ἐκαλητέρευον με τὴν γυμνασιν, καὶ ἐφόδια χρηματικά ἀπεταμίευον εἰς τὸ μέλλον ἀπὸ τὸ κέρδος τῆς βιομηχανίας τῶν.

Τὸ σύστημα τοῦτο ἐξαπλώθη εἰς πολλοὺς τόπους, καὶ αἱ φυλακαὶ κατήντησαν τρόπον τινα διαφόρων τεχνῶν ἐργαστήρια καὶ σχολεῖα.

Ἄν κάνεις ἀμφίβαλλε κατὰ τοῦτο, ἦτο ἀρκεῖον νὰ φέρωμεν ἐνταῦθα ὡς παράδειγμα τὴν στρατιωτικὴν φυλακὴν τῶν Περσιῶν λεγομένην Montaignu.

Τὸ πλήθος τῶν ἐκεῖ φυλακισμένων ἦτο 267 κατὰ τὸ 1833 ἔτος, 167 κατὰ τὸ 1834 καὶ 108 κατὰ τὸ 1835· ἐδαπανήθησαν δὲ ὑπὲρ τῆς τροφῆς τῶν, καὶ συνάχθησαν ἀπὸ τὴν ἐργασίαν τῶν τὰ ἀκόλουθα.

	κέρδος.	δαπάνη.
1833 —	55,158	41,306
1834 —	58,609	42,711
1835 —	47,080	25,335

Ἐκ τούτων φαίνεται ὅτι-ἤ βιομηχανία τῶν φυλακισμένων στρατιωτικῶν ἐξήρκεσεν εἰς τὴν διατροφὴν τῶν, καὶ ἡ Κυβέρνησις ὠφελήθη βέβαια ἀναλόγως, εἰς ὅσα ἐδαπάνια εἰς τὴν φυλακὴν.

Ἄλλ' ἡ ἠθικὴ ὠφέλεια ὑπερβαίνει πολὺ τὴν ὑλικὴν ταύτην· ἐπειδὴ δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου ἔπυσαν πλέον ὅλαι αἱ ἀταξίαι, ὅσαι προήρχοντο ἀπὸ τὴν ἀργίαν τῶν στρατιωτῶν καὶ ἡ Κυβέρνησις δὲν ἠναγκάσθη νὰ ἐπιβάλη ποινὰς, καθὼς ἄλλοτε.

Ἐκβαίνοντες δὲ οἱ φυλακισμένοι στρατιῶται ἀπὸ τὴν φυλακὴν ἐπιστρέφουσιν εἰς τὰ τάγματα τῶν με χρήματα, ὅλοι σχεδὸν ἀξιοὶ καὶ διωρθωμένοι. Παρετηρήθη μάλιστα ὅτι μέχρι τούδε κάνεις ἐξ αὐτῶν δὲν περιέπεσεν εἰς τὰ αὐτὰ σφάλματα, οὔτε προκάλεσε τὴν ἀσηρότητα τῶν νόμων.

Ἐλπίζομεν ὅτι τὸ σύστημα τοῦτο θέλει εἰσαχθῆ ποτὲ καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅταν αἱ περιστάσεις συγχωρήσωσι. Τοῦτο τοῦλάχιστον ἔχει σκοπὸν ἡ ὑπὲρ τῶν φυλακισμένων νεωστὶ συσταθεῖσα εἰς Ναυπλίαν ἐταιρεία. (3.)